

جناب آقای ولکر ترک

کمیسر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد،

این جانب، با نهایت تأسف و نگرانی عمیق، حمله نظامی بامداد روز ۲۲ ژوئن ۲۰۲۵ از سوی ایالات متحده آمریکا به تأسیسات هسته‌ای فردو را محکوم نموده و به استحضار می‌رسانم که این اقدام، نقض فاحش و آشکار اصول حقوق بین‌الملل از جمله ماده ۲ (۴) منشور سازمان ملل متحد مبنی بر منع استفاده از زور علیه تمامیت ارضی و استقلال سیاسی دولت‌هاست و فاقد هرگونه مشروعیت حقوقی می‌باشد.

علاوه بر این، این حمله نظامی، نقض بی‌سابقه و فاحش حقوق بین‌الملل بشر و حقوق بین‌الملل بشردوستانه است که پیامدهای انسانی و زیست‌محیطی گسترده‌ای به دنبال داشته است. از جمله موارد بارز نقض حقوق بشر و حقوق بشردوستانه عبارت‌اند از:

۱. **نقض حق حیات و امنیت فردی:** بمباران تأسیسات هسته‌ای، تهدیدی جدی برای جان کارکنان و ساکنان مناطق اطراف است که تحت حفاظت ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و ماده ۳ اعلامیه جهانی حقوق بشر قرار دارد. تعرض به جان غیرنظامیان و تخریب تأسیسات حیاتی موجب به مخاطره افتادن حق بنیادین حیات شده است.

۲. **نقض اصل تفکیک:** طبق قواعد حقوق بین‌الملل بشردوستانه، به‌ویژه کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو و پروتکل‌های الحاقی، نیروهای مسلح موظف به تمایزگذاری میان اهداف نظامی و غیرنظامی هستند. هدف قرار دادن تأسیسات هسته‌ای غیرنظامی، به‌ویژه در شرایطی که تهدید مستقیم و فوری متوجه کشور مهاجم نبوده است، ناقض این اصل بنیادین حقوق بشردوستانه است.

۳. **نقض اصل تناسب و پیشگیری از خسارات گسترده، غیرضروری و طولانی‌مدت:** حمله به تأسیسات هسته‌ای می‌تواند تبعات زیان‌بار و بلندمدتی بر محیط‌زیست، سلامت عمومی و زندگی نسل‌های آینده داشته

باشد که نقض آشکار ماده ۳ مشترک کنوانسیون‌های ژنو و ماده ۸ پروتکل الحاقی اول کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو است.

۴. نقض ممنوعیت استفاده از تسلیحات و اقداماتی که موجب خسارت‌های غیرنظامی نامتناسب می‌شوند: بر اساس مواد ۳۵ و ۵۱ پروتکل الحاقی اول کنوانسیون‌های ژنو، حمله به تأسیسات حساس هسته‌ای، با توجه به خطر تشعشعات رادیواکتیو و آلودگی‌های گسترده، می‌تواند مصداق نقض ممنوعیت استفاده از روش‌ها و وسایل جنگی باشد که منجر به خسارت‌های غیرنظامی غیرمتناسب می‌گردد.

۵. نقض حق دسترسی به مراقبت‌های پزشکی و حمایت از سلامت: این حمله باعث اختلال در زیرساخت‌های حیاتی و سلامت عمومی شده و دسترسی مردم به خدمات بهداشتی را با مخاطره روبرو ساخته است که مطابق ماده ۱۲ میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نقض محسوب می‌شود.

در کنار این موارد، این تجاوز نظامی با اصول اساسی منشور سازمان ملل متحد و تعهدات دولت‌های عضو در زمینه احترام به حقوق بشر و حقوق بشردوستانه، از جمله کنوانسیون‌های ژنو ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی، به‌طور مستقیم در تضاد است و می‌تواند مصداق بارز جنایات جنگی تحت صلاحیت محاکم بین‌المللی ذی‌صلاح باشد.

از سوی دیگر، فقدان واکنش مؤثر دفتر کمیسر عالی حقوق بشر نسبت به تجاوزات مستمر اخیر رژیم صهیونیستی و همچنین به این تجاوز آشکار و نقض گسترده حقوق بین‌الملل، نه تنها مشروعیت سازمان ملل متحد، به ویژه مهم‌ترین نهاد حقوق بشری آن را تحت تأثیر قرار داده، بلکه پیامدهای منفی بر حفظ نظم و امنیت بین‌المللی و رعایت حقوق بشر و حقوق بشردوستانه بر جای گذاشته است.

بر این اساس، از جناب عالی درخواست دارم، ضمن اعلام محکومیت رسمی و شفاف نسبت به این اقدام غیرقانونی، اقدامات فوری ذیل را اتخاذ نمایید:

• محکوم نمودن حمله صورت گرفته از سوی ایالات متحده به خاک جمهوری اسلامی ایران به‌صورت صریح و آشکار؛

- تشکیل کمیته تحقیق مستقل و بی طرف جهت بررسی دقیق ابعاد حقوقی و انسانی این حمله؛
 - احراز مسئولیت قانونی برای عاملان، مباشران و حامیان این اقدامات غیرقانونی و معرفی متجاوز به نهادهای بین المللی ذی صلاح؛
 - بهره گیری از تمامی ظرفیت های نهادهای سازوکارهای بین المللی حقوق بشری و کشورهای مسئول برای توقف ماشین جنگ، کشتار و ترور؛
 - اعمال فشارهای دیپلماتیک و اتخاذ تدابیر پیشگیرانه جهت جلوگیری از تکرار چنین نقض های فاحش؛
 - تضمین حمایت از قربانیان و فراهم سازی زمینه های جبران خسارات وارده.
- بی پاسخ ماندن چنین جنایاتی، در زمانی که جهان به طور فزاینده ای بر اصل پاسخگویی و مقابله با مصونیت از مجازات تأکید دارد، نه تنها موجب تضعیف اصول بنیادین حقوق بشر و حقوق بشردوستانه خواهد شد، بلکه آسیب جدی به آرمان ها، ارزش ها و اهداف عالیه جامعه جهانی وارد خواهد ساخت.
- امید است دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد با ایفای نقش قاطع و مسئولانه خود در قبال این تجاوز، بتواند در حفظ صلح، امنیت و حقوق بنیادین بشری، وظیفه خطیر خویش را به بهترین نحو به انجام رساند.
- با تقدیم احترام و آرزوی توفیق جناب عالی در پیشبرد مأموریت مهم دفاع از کرامت انسانی

ناصر سراج

دبیر ستاد حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران